

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 102/2021-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní sp. zn. 11C/5/2012 takto

rozhodol:

1. Postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 11C/5/2012 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Okresnému súdu Bratislava I **prikazuje** v konaní sp. zn. 11C/5/2012 konať bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie **900 eur**, ktoré mu **je** Okresný súd Bratislava I **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Bratislava I **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **364,62 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 102/2021 zo 4. februára 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa doručенú ústavnému súdu 26. októbra 2020, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských

práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom okresného súdu. Sťažovateľ navrhuje vysloviť príkaz okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadosťučinenie 9 000 eur a náhradu trov konania.

2. Sťažovateľ žalobou podanou 9. januára 2012 sa proti žalovanej Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky domáhal zaplataenia odškodného vo výške 3 000 eur s príslušenstvom. Okresný súd na pojednávaní 1. decembra 2014 žalobu zamietol. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 2Co/88/2015 z 30. apríla 2018 uvedený rozsudok zrušil. Dovolanie sťažovateľa proti uvedenému zrušujúcemu uzneseniu Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 3Cdo/117/2019 z 31. júla 2019 odmietol. Vec nie je právoplatne uzavretá.

II.

3. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že dĺžka konania je zapríčinená opakovanou zmenou sudcov, nadmernou zaťaženosťou sudcov a nedostatočným personálnym obsadením. V konaní bolo nariadených celkom 7 pojednávaní, z toho 5 pojednávaní bolo zrušených. Okresný súd sťažovateľovi vytkol, že preberal súdne zásielky s enormným oneskorením. Okresný súd považoval za dôležité uviesť, že v období od 26. marca 2015 do 15. júna 2018 sa spisový materiál nachádzal na odvolacom súde a v období od 18. júna 2019 do 4. septembra 2019 na najvyššom súde. Poznamenal, že termín pojednávania je nariadený na 15. apríl 2021.

4. Sťažovateľ vo svojom ďalšom podaní zotrval na sťažnostných dôvodoch.

III.

5. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02). Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane konštatuje, že v práve garantovanom čl. 48 ods. 2 ústavy a v práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť, a teda skúmanie ich porušenia je možné realizovať paralelne (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

6. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' veci, predmetom konania je kompenzačné konanie o zaplataenie odškodného vo výške 3 000 eur. Ústavný súd je toho názoru, že túto vec nemožno považovať za skutkovo a právne zložitú, preto dĺžka konania nebola závislá od skutkovej či právnej náročnosti prerokovávanej veci.

7. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa. Z vyjadrenia okresného súdu, z chronologického prehľadu jednotlivých úkonov súdu a z predloženého súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ na prietáhoch participuje, a to konkrétne odročením dvoch termínov pojednávaní a výraznou pasivitou pri preberaní súdnych zásielok so značným časovým oneskorením.

8. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných prietáhov v doterajšom priebehu konania. Na ťarchu okresného súdu (objektívne) možno pripísať

opakovanú zmenu zákonných sudkýň (rok 2013, 2018 a 2020). Na celkovú dĺžku konania (viac ako deväť rokov) mala vplyv aj nepriaznivá personálna situácia a nadmerná zaťaženosť okresného súdu. Je potrebné konštatovať, že celkový čas vybavovania vecí dosiahol rozmer, ktorému je potrebné pripísať ústavnoprávnu dimenziu a prijať záver o porušení označených práv.

9. Z vyjadrenia predsedu súdu možno dedukovať veľmi ťaživú situáciu na súde, ktorý čelí enormnému náporu vecí pri jeho personálnom poddimenzovaní. Predseda súdu až neštandardne uvádza zlyhanie štátu pri dlhodobom podceňovaní situácie na súde, ktorý je celorepublikovo najzaťaženejší s najšpecifickejšou a tiež osobitne zložitou agendou. Je nepopierateľné, že sudcovia pracujúci so stavom vecí na civilných oddeleniach v počte 500 až 800, ako uvádza okresný súd, sú nadmerne zaťažení a takýto stav je nepochybne o enormnom tlaku na psychiku sudcov. Ústavný súd však musí konštatovať, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prieťahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov nie je pomenovanie príčin prieťahov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ocitol.

IV.

10. V prípadoch extrémnych prieťahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov už samotnou dĺžkou súdneho konania (III. ÚS 243/2017, II. ÚS 481/2017), ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, III. ÚS 113/07). Ústavný súd, berúc zreteľ na podstatu dotknutých práv sťažovateľa, kvalifikoval celkovú dĺžku konania ako ústavne neakceptovateľnú a deklaroval porušenie uplatnených práv. Ústavný súd doplnil ochranu aj o uloženie príkazu najvyššiemu súdu vo veci konať (čl. 127 ods. 2 ústavy) a v tejto súvislosti poznamenáva, že prípad možno považovať za uzavretý až po rozhodnutí o trovách konania.

11. Sťažovateľ sa domáhal aj primeraného finančného zadosťučinenia (9 000 eur), ktorého cieľom je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04). Ústavný súd považuje navrhovanú výšku primeraného finančného zadosťučinenia za neprimeranú, pretože aj sťažovateľ prispel k zbytočným prieťahom v konaní. Neprehliadnuteľným je fakt, že viac ako tri roky prebiehalo konanie na inštančne nadriadenom súde. Sťažovateľ zjavne bezúspešne vyvolal proces aj pred dovolacím súdom (proti zrušujúcemu rozhodnutiu odvolacieho súdu). V okolnostiach prípadu vrátane predmetu sporu pred všeobecným súdom (3 000 eur s prísl.) sa ústavnému súdu javí za spravodlivé finančné zadosťučinenie vo výške 900 eur. Ústavný súd prihliadol na fakt, že sťažovateľovi nevznikla žiadna nenapraviteľná ujma a deklarácia porušenia základných práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok.

12. Sťažovateľovi prináleží náhrada trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2020 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume dvakrát po 177 eur, režijný paušál v sume dvakrát po 10,62 eur. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 375,24 eur. Keďže sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať náhradu trov konania v nižšej sume 364,62 eur, ústavný súd jeho žiadosti vyhovel (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov). Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet advokátky sťažovateľa (§ 62 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v spojení s § 263 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu